

Raadsvoorstel

Onderwerp:	Beleidsplan Begraafplaatsen 2025 - 2030
Datum:	11 februari 2025
Portefeuillehouder:	drs. R.W.J. van Leeuwen
Decosnummer:	1927
Informant:	Joke Vulkers j.vulkers@dalfsen.nl

Voorstel:

1. Het Beleidsplan begraafplaatsen gemeente Dalfsen 2025 - 2030 vast te stellen;
2. Incidenteel € 95.000 (incl. BTW) beschikbaar te stellen voor het verder uitwerken van de aanbevelingen in het Beleidsplan en deze te dekken uit de Algemene Reserve vrij besteedbaar;
3. Het college opdracht te geven plannen uit te werken voor de aanbevelingen in het Beleidsplan;
4. Incidenteel € 7.000 (incl. BTW) beschikbaar te stellen voor de inrichting van het columbarium op begraafplaats Welsum en deze te dekken uit de Algemene Reserve vrij besteedbaar;
5. Het college opdracht te geven een plan uit te werken voor de inrichting van het columbarium op begraafplaats Welsum.

Inleiding:

De gemeente Dalfsen is eigenaar en beheerder van drie actieve gemeentelijke begraafplaatsen: begraafplaats Welsum en Ruitenborgh (beiden in Dalfsen) en begraafplaats Nieuwleusen. Het beleid uit de "Nota algemene begraafplaatsen gemeente Dalfsen" (2009) is verouderd. In het College uitvoeringsprogramma 2023 – 2026 staat dat de gemeente een integrale visie op de begraafplaatsen gaat opstellen en deze is verwerkt in het Beleidsplan begraafplaatsen dat nu voorligt. Het college heeft in oktober 2024 een startnotitie over dit onderwerp vastgesteld en uw gemeenteraad daarover geïnformeerd met een raadsmemo.

Argumenten:

1.1 De visie beschrijft de koers voor de gemeentelijke begraafplaatsen en dat gaan we uitdragen

De kern van het beleidsplan bestaat uit een visie op de gemeentelijke begraafplaatsen en een integraal pakket aan maatregelen. Een volledig overzicht van de aanbevolen maatregelen staat in het beleidsplan (p. 33). Daarnaast zijn er uitgangspunten geformuleerd voor hoe wordt bijgedragen aan de visie. Zie bijlage 2 voor de visie, uitgangspunten en de voorgestelde maatregelen.

1.2 De maatregelen bieden een breder aanbod én zorgen voor extra begraafcapaciteit

Als dienstverlening aan onze inwoners willen we meer keuze bieden voor begraven. Maatschappelijk is meer behoefte aan begraven in een natuurlijke omgeving en hier spelen we op in. Er kan ruimte gemaakt worden door graven te ruimen en de ruimte daarna weer opnieuw uit te geven.

2.1 De maatregelen samen vormen een samenhangend pakket dat verder uitgewerkt moet worden

Er spelen veel aspecten een rol bij het beheer van begraafplaatsen. Denk bijvoorbeeld aan de inrichting, beheer en onderhoud, financiële aspecten (kosten, baten, tarieven), administratie, wet- en regelgeving. Aan al deze elementen en de samenhang daartussen is aandacht besteed in het beleidsplan. Na het beschikbaar stellen van incidentele middelen kan de uitwerking van maatregelen worden opgepakt.

3.1 Er is snel een structurele oplossing nodig voor de problemen met de gebouwen op begraafplaats Welsum

In het beleidsplan is bevestigd dat het urgent is concrete plannen te gaan maken voor de gebouwen op begraafplaats Welsum en deze te gaan uitvoeren. Het gebouw met het columbarium is technisch verouderd en voldoet niet aan de norm die we als gemeente stellen (IBOR). Dit wordt bevestigd door de rechthebbenden die er een urn ter bewaring hebben afgegeven. Er is regelmatig onderhoud nodig en er zijn terugkerende klachten. Dit speelt al langere tijd. Ook het dienstgebouw en de stallingsruimte voldoen technisch en qua gebruik niet meer.

3.2 Eén multifunctioneel gebouw op begraafplaats Welsum is een toekomstbestendige oplossing en kan extra begraafcapaciteit opleveren

Het advies is een nieuw, multifunctioneel gebouw te realiseren op een nader te bepalen locatie op de begraafplaats. Een dergelijk gebouw kan ruimer, duurzaam en toekomstbestendig worden gemaakt en ruimte bieden voor aanvullende voorzieningen. De locatiekeuze voor het gebouw is erg belangrijk en vooraf worden hiervoor criteria opgesteld. Ook moet worden bepaald welke functies er moeten komen. Ruimte die vrijkomt op de begraafplaatsruimte kan mogelijk t.z.t. worden benut voor het uitgeven van nieuwe graven.

3.3 Het weer beperkt graven uitgeven op oude delen van begraafplaats Nieuwleusen en Ruitenborgh verbreedt het begraafaanbod

In het beleidsplan is geadviseerd weer beperkt graven uit te geven op begraafplaats Nieuwleusen. Deze delen kunnen na een zorgvuldig doorlopen proces ruimte bieden aan een vorm van natuurlijk begraven. Hier kunnen we het huidige begraafaanbod mee aanvullen. Het advies is ook begraafplaats Ruitenborgh weer actief in gebruik te nemen. Hier worden kansen gezien voor een aantrekkelijk aanbod vanwege de ligging, de historie, het groen, de beslotenheid en de geringe omvang. Voor beide begraafplaatsen geldt dat cultuurhistorisch waardevolle graven worden aangewezen en beschermd. Andere graven kunnen onder voorwaarden geruimd worden en opnieuw worden uitgegeven.

3.4 We gaan geen onderhoud plegen aan historische graven op de gesloten begraafplaats Palthebos
Deze begraafplaats is al langere tijd gesloten verklaard, er wordt niet meer begraven. Er is gevraagd of de oude grafstenen en- bedekkingen eventueel schoongemaakt kunnen worden door de gemeente. Vanwege de cultuurhistorische en ecologische waarden (mossen) werken we hier niet aan mee.

4.1. Rechthebbenden van het columbarium hebben aandachtspunten voor de huidige situatie
In januari is gesproken met rechthebbenden van het columbarium. Een definitieve oplossing kan nog een aantal jaren op zich laten wachten. Onderhoud blijft tot dan nodig. Ook de huidige inrichting laat te wensen over. Door hierin te investeren wordt het columbarium aantrekkelijker voor de huidige en eventueel ook nieuwe rechthebbenden. Bouwtechnische problemen lossen we er echter niet mee op. De huidige rechthebbenden geven overwegend de voorkeur aan een binnenruimte. Een combinatie met het beheerdersgebouw ziet men als een voordeel, zeker wanneer er ook een kleinschalige ontvangstruimte gerealiseerd kan worden. Men hecht er belang aan dat het columbarium een rustige plek is en blijft.

5.1 Rechthebbende betrekken we bij tijdelijke aanpassingen

Bij een positief besluit van uw raad gaan we in overleg met rechthebbenden van een urn in het columbarium (begraafplaats Welsum) een plan uitwerken voor enkele aanpassingen aan de inrichting.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Begraven is een gevoelig onderwerp en kan emoties oproepen en dat vraagt om aandacht
Door het beleidsplan en de maatregelen die opgepakt worden zal er gecommuniceerd en geparticipeerd worden vanuit de gemeente. Dit kan reacties oproepen bij mensen en daarom gaan we daar zorgvuldig mee om. We bieden ruimte aan mensen die behoefte hebben aan aanvullende (specifieke) informatie of een gesprek.

2.1 De ambitieuze planning schept verwachtingen die mogelijk niet waargemaakt kunnen worden
In het beleidsplan staat een globale planning voor de uitwerking van de maatregelen die worden aanbevolen. Na besluitvorming door uw raad komt er een gedetailleerdere planning. N.a.v. dit besluit, financiële middelen en ambtelijke capaciteit kan het nodig zijn de planning bij te stellen.

3.1 Door weer graven uit te geven op oude delen van begraafplaats Nieuwleusen kan een verkeerd beeld ontstaan over de geplande uitbreiding.
Het in gebruik nemen van het nieuwe, moderne deel staat gepland voor 2028. Door weer graven uit te geven op oude delen van begraafplaats Nieuwleusen kan het beeld ontstaan dat de reeds in gang gezette uitbreiding niet nodig is. We willen de inwoners als dienstverlening een breed palet aan keuzes aanbieden en de oude delen van begraafplaats Nieuwleusen bieden hier kansen voor.

3.2 Op basis van nieuwe wetgeving kunnen er wijzigingen nodig zijn
De huidige Wet op de lijkbezorging wordt naar verwachting vervangen door de "Wet bestemming van lichamen van overledenen". Er is daarbij geen sprake van een actualisatie van de bestaande wet, maar een modernisering. Wanneer de nieuwe wet in werking treedt is nog onbekend. Wat de wijzigingen voor gemeente Dalfsen gaat betekenen is ook nog niet duidelijk. Wel zal de Beheersverordening moet worden geactualiseerd op grond van de nieuwe wet. Het vaststellen van de Beheersverordening is een raadsbevoegdheid

Alternatieven:

Hieronder lichten we kort de alternatieven toe voor de gemeentelijke begraafplaatsen (zie ook hoofdstuk 11 in het beleidsplan). Deze alternatieven worden afgeraden omdat ze niet aansluiten bij de visie en bij het principe van duurzaam grondgebruik en ook geen breder begraafaanbod bieden.

Alternatieven voor de oudste delen van begraafplaats Nieuwleusen (waar niet meer begraven wordt) zijn:

- *Uitdoven en opheffen*
- *Weer volop graven uitgeven, met beperkte aandacht voor cultuurhistorie*

Alternatieven voor begraafplaats Ruitenborgh zijn:

- *Gesloten verklaren en laten uitdoven*
- *Gesloten verklaren en er een actief gedenkpark van maken*

Alternatief voor de gebouwen op begraafplaats Welsum is:

- *Het huidige gebouw met het columbarium en het huidige dienstgebouw aanpassen en verbeteren.*

Er kan ook voor gekozen worden een variantenstudie uit laten werken, voor het scenario hierboven en voor het realiseren van één nieuw multifunctioneel gebouw. Op basis van een verdere uitwerking kan dan de keuze gemaakt worden.

Duurzaamheid:

Een van de uitgangspunten is duurzaam grondgebruik op de begraafplaatsen. Bij het opstellen voor plannen voor de bebouwing op begraafplaats Welsum zal veel aandacht besteed worden aan het aspect duurzaamheid, bijvoorbeeld bij de toepassing van bouwmaterialen en energie.

Communicatie:

Er zijn o.a. verkennende gesprekken gevoerd met bestuursleden van de particuliere begraafplaatsen in gemeente Dalfsen, begrafenisverenigingen en historische verenigingen (of kring). Zie bijlage B in het beleidsplan. Daarnaast is een aantal lokale uitvaartondernemers bevroegd.

Op 28 januari 2025 is gesproken met de rechthebbenden van een urn in het columbarium op begraafplaats Welsum.

Na besluitvorming door uw raad wordt per maatregel een meer gerichte communicatieaanpak uitgewerkt.

Vervolg:

Na het besluit van de raad worden externe partners en de rechthebbenden van het columbarium geïnformeerd over het besluit. Een uitvraag voor het uitwerken van een plan voor begraafplaats Welsum, inclusief columbarium, wordt als eerste opgepakt.

Zodra er gemeentelijke regels of tarieven op het gebied van begraven worden aangepast verloopt dit via de raad. Voor de uitvoering van de fysieke maatregelen uit het beleidsplan zal later per begraafplaats een kredietvoorstel voorgelegd worden aan de raad.

Bijlagen:

1. Beleidsplan;
2. Visie, uitgangspunten en maatregelen (inclusief kostenraming)
3. Begrotingswijziging;

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
Rikus Jager

de gemeentesecretaris,
Henry van der Woude

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Dalfsen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 11 februari 2025, nummer 1927;

overwegende dat het huidige beleid voor de gemeentelijke begraafplaatsen uit 2009 verouderd is;

gelet op het feit dat in het College uitvoeringsprogramma 2023 – 2026 ("Veel te doen in Dalfsen") staat dat de gemeente een integrale visie op de begraafplaatsen gaat opstellen;

gezien de wettelijke taak van de gemeente om te voorzien in voldoende capaciteit voor begraven en asbestemmingen voor haar inwoners:

b e s l u i t :

1. Het Beleidsplan begraafplaatsen gemeente Dalfsen 2025 - 2030 vast te stellen;
2. Incidenteel € 95.000 (incl. BTW) beschikbaar te stellen voor het verder uitwerken van de aanbevelingen in het Beleidsplan en deze te dekken uit de Algemene Reserve vrij besteedbaar;
3. Het college opdracht te geven plannen uit te werken voor de aanbevelingen in het Beleidsplan;
4. Incidenteel € 7.000 (incl. BTW) beschikbaar te stellen voor de inrichting van het columbarium op begraafplaats Welsum en deze te dekken uit de Algemene Reserve vrij besteedbaar;
5. Het college opdracht te geven een plan uit te werken voor de inrichting van het columbarium op begraafplaats Welsum.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dalfsen in zijn openbare vergadering van 24 maart 2025.

De raad voornoemd,

de voorzitter,
Rikus Jager

de griffier,
Mara Zweers